

BOJI V NIKARAGVI SE NADALJUJEJO

Puerto Cabezas, Nikaragva, 20. jan. — Ameriški podadmiral Latimer je prejel vest, da so v Nikaragvi ponovni boji med liberalci in konservativci v okolici reke Escondido med Bluefieldom in Ramo. Latimer je brž dregel, da se tisti kraj uključi pod "nevtralne teritorije," v katerih ne sme biti bojevanja, in je poslal tja četo pomorščakov.

Dr. Juan Sacasa poroča, da so liberalne čete osvojile San Pedro. Diazova posadka je pobegla iz mesta. Vstajši zdaj nadaljujejo ofenzivo ob reki Escondido.

Dr. Sacasa je v razgovoru z ameriškim poročevalcem odločno anikal, da je boljševik kakor pravijo v oficijelnem Washingtonu. Dr. Sacasa, ki govori dobro angleški, je dejal:

"Jaz sem doktor medicine in zolal sem se na univerzah v Združenih državah. Ljudstvu Nikaragve ni treba čakati boljševikov, da bi mu povedali, kje je zuli čevlji. To, kar počneja ameriška politika zadnjih 16 let v Nikaragvi, je za nas najboljše. Ameriška politika v malih republikah Srednje Amerike se ne vrši v interesu našega niti ameriškega ljudstva, pač pa v interesu grupe ameriških bančnikov. To je dolarska politika, ki nam je naredila več škode kot koristi."

Dogodki na Kitajskem

Velika nervoznost radi poročil o napadih na misijonarje. Gibanje britske flote. Kantonske čete prodirajo na sever.

Sangaj, 20. jan. — Poročila iz potranjih kitajskih mest o izpadih proti ameriškim in evropskim misijonarjem so povzročila tukaj veliko razburjenje med tujcemci. Vesti se glase, da misijonarji beže iz vseh mest centralne Kitajske in da je bilo nekaj ubitih. V Hongkongu je baje pribežalo 30 katoliških duhovnov. Obenem je prišla vest, da je Anglija poslala nov oddelek bojnih ladij v kitajske vode.

V Sangaju še ni bilo izkrcaja tujcemskih čet. Na bojnih ladjah v pristanišču je nekaj več 3000 mož. Ameriška topničarka je odplula v Fučov, kjer menda bili najhujši izgredi proti misijonarjem.

Stavke v Sangaju se razširjajo. Cestna železnica počiva. Torarne in prodajalnice zapirajo vrata. Sangaj je še vedno pod kontrolo maršala Sučuanfanga, ki je dobil več tisoč vojakov iz šantunga na pomoč.

Hankov, 20. jan. — Ljudska armada je zdaj v ofenzivi na nekaj severnih provinc; več kot 10,000 mož je v akciji. Kakor se kaže, je general Čang-kaj-ke, vrhovni vodja ljudske armade, posvetil več pozornosti rekonjekarjem na severu kakor na zgradu. Odrezati hoče severne province predno napade Sangaj.

Papež naredi mehliške puntarje za blažene!

Rim, 20. jan. — Papež Pij je včeraj sprejel mehliške škofa Leonu in mu rekel, da mehliški katolanci, ki trpe vseh vere, zaslužijo, da so povzdignjeni med blažene. Kakor hitro pride mir v Mehiko, papež poskrbi, da se vsi oni, ki so ubiti v bojih z mehliškimi četami, proglasio za blažene. (Blažen je ena šarka blje kot svetnik.)

Uporni mehiški Indijanci so se podali Callesu

Prvič v 400 letih je napol divji rod Yaqui premagan in zdaj prosi milosti. Indijanci so se podali Callesovi vladi brezpogojno. Zvezne čete so tudi porazile klerikalne upornike v Jalisco in Durangu; mnogo mrtvih in ranjenih. Calles pometa s puntarji na vsej črti.

Mexico City, 20. jan. — Vlada je danes naznanila, da so uporni Indijanci rodu Yaqui v Sonori temeljito premagani. Luis Matus, njihov vrhovni poglavar in ostali glavarji, med katerimi je osem guvernerjev, so včeraj predložili generalu Franciscu R. Manzu, poveljniku zveznih čet v Sonori, pismen dokument, v katerem naznanjajo, da se podajo vladi brezpogojno in prosijo milosti.

Poglavar Matus izjavlja v dokumentu, da ga je Adolfo de la Huerta, ki se nahaja v Združenih državah, zapeljal k punku z obljubami, da mu on pošlje denar in bojni material iz Amerike in da se istočasno dvignejo vsi mehiški katolanci v revoluciji proti vladi. On je res verjel in pozval ostale glavarje na upor. Toda Huerta ga je prevadil. Obljubljene pomoči ni bilo. Indijanci so v bojih s federalci izgubili mnogo mož, obkoljeni so kroginkrog in njihove zaloge živil ter streljiva so pošle. Zdj obžalujejo svojo zmoto in odlagajo orožje. Svečano prisegajo, da se vrnejo v svoja domovja, da ne bodo nikdar več kalili miru in sveto bodo služili vladi v Mexico Cityju ter mu pomagali poraziti vse njegove sovražnike.

General Manzo je poslal dokument predsedniku Callesu, nato je vlada sprejela kapitulacijo s pogojem, da Indijanci takoj od-

Delavke v New Yorku za skrajšanje delavnika

Delavka za delavko je nastopila pred newyorško industrijsko komisijo in izjavila, da 48 ur dela zadostuje v tednu.

New York, N. Y. — Industrijska komisija države New York zaslišuje delavke, kako sodijo o zakonu, ki določa 48 ur dela v tednu. Delavka za delavko izjavlja, da 48 ur dela popolnoma zadostuje v tednu, ker delavke potrebujejo tudi čas za počitek in razvedrilo.

Mlada delavka, ki dela že sedem let za Smith-Premier Typewriter kompanijo, je izpovedala, da so vse delavke pri omenjeni kompaniji za to, da se delavne ure v tednu znižajo na osem in štirideset. Tako se je izrazilo tudi sedemdeset delavk, ki delajo za Onandaigua Pottery Works. Delavke žele več počitka za razvedrilo in poduk in da opravijo delo na domu. Kadar je sezona, morajo delati po 50 do 54 ur v tednu. Tako dolge delavne ure jih kmalu utrudijo in spodbijo zdravje.

Ko je Merwin K. Hart, zastopnik podjetnikov, vprašal delavko, ako ni to kršenje zakona, ako delavka dela 62 ur v tednu, je delavka hitro odgovorila, da je kršenje zakona, a delavke morajo delati, če ne, pa izgube delo.

Starejše delavke so pričale, da morajo po delu v tovarni delati še doma. Kuhati morajo večerjo in opraviti drugo delo, za to 48 ur dela v tednu popolnoma zadostuje. Delati morajo v tovarnah, kar njih močje ne zasluži za prehranitev družine.

Delavke so hitro in bistroumno odgovarjale onim članom komisije, ki so sovražni delavcem.

Izdelovalci čepce bodo delali 40 ur v tednu

Skrajšani delavni čas stopi v veljavo dne prvega julija. — O drugih zahtevah se vrše pogajanja.

Chicago, Ill. — Od dne prvega julija naprej bodo izdelovalci čepce delali samo pet dni v tednu. Tedenke delavne ure so omejene na štirideset. Lokalna organizacija št. 5 Cloth, Hat, Cap & Millinery Workers International Union je dosegla to skrajšanje delavnih ur za dve leti. Zastopniki organizacije se še pogajajo z zastopniki podjetniške organizacije glede mezd in vse kaže, da pride do sporazuma.

Unija je izvajala še druge koncesije. Prazniki bodo plačani. Delavec, ki je pozvan na delo v delavnico, bo plačan za ves dan, ako tudi podjetnik ne bo imel dela za ves dan in ga pošlje pred delopustom domov. V bodočnosti se bo ostreje gledalo in pazilo na podjetnike, da bodo točno plačevali prispevke v sklad za brezposelne.

"DAILY WORKER" SE PRESI V NEW YORK.

Chicago, Ill. (F. P.) — "Daily Worker", komunistični dnevnik, se preseli v New York dne 24. januarja. Od tega dne bo izhajal v New Yorku in ne več v Chicagu.

Mussolini ukazal prešteti Italijane v tujini.

Rim, 20. jan. — Mussolini je včeraj odredil vsem italijanskim konzulom v tujih deželah, da natančno preštejejo vse italijanske imigrante v njihovih distriktih. Vzrok tega štetja ni naveden.

VOJNA KRIZA NA JUGU POJENJUJE

Velika množica protestov je dosegla uspeh. — Administracija se je neopričakovano hitro prišla zanimati za pogajalne načrte.

Washington, D. C. (F. P.) — Pričela je učinkovita ploha protestov proti imperijalističnemu naskoku na Mehiko in predsednik Coolidge se je pričel umikati. Tajnik Kellogg je podal izjavo, v kateri taji, da se je izpremenila politika, ki se izogiba glavne fakte. To dejstvo je v neopričakovanem zanimanju administracije v pogajalne načrte, ki prihajajo iz centralnih ameriških držav glede ameriške dogovornosti v Nikaragvi, in da je prenehala govoriti provokatorično o mehliškem radikalizmu in o mehliški pomoči Sacasa. Coolidge je najbrž poučil Kellogga, da odpove vojno, ker jo delata ne mara. Dne 12. januarja je Kellogg prišel pred senatni odsek za zunanje zadeve in ni navedel dobrega vzroka za zaseženje nikaragviških pristavov. Naslednji dan je njegovo stališče in pozicija Coolidge prišla pod ogenj senatorja Boraha, medtem se je pa tiak dežele norčeval iz Kellogga, da je on rešil narod boljševiške zarote. V petek je senator La Follette dokazal senatu, kako absurdni so Kelloggovi strah pred "rdečo nevarnostjo". V soboto je že vse evropsko in azijsko časopisje naglašalo, kako prazno je prilaščanje Amerike do mednarodne morale. Kellogg in njegov department sta prejela na kobe ugovorov od političarjev, biznismenov, zgodovinarjev, ekonomistov in voditeljev delavstva. Federalni cerkveni svet se je izrekel odločno proti vsakemu vojnemu gibanju. Ta svet zastopa le protestantske cerkve. Rimsko katoliška cerkev mu ni pridružena. Senator Heflin je zakričal, da Coolidge in Kellogg pehata deželo v vojno, ki rimski katoliški cerkvi zopet pomaga do moči v latinski Ameriki.

V nedeljo je šel Kellogg v Borahovo hišo na konferenco. V pondeljek zjutraj je pa dnevnik "Washington Post", glasilo vojne stranke, prinesel vest o odpovedi živcev administracije. Predsedništvo Nikaragve odpre zopet novo diskuzijo, ki najbrž konča na ta način, da se odprve podpora Diazu, Kelloggovega predsednika, vzpostavi na strojnici.

Kellogg je podal odgovor, v katerem izjavlja, da se politika Združenih držav, kakor je bila začetna v poslanici predsednika Coolidge ni izpremenila. Tolmačil je, da je washingtonska vlada vedno tako izvajala svoj vpliv, da izjednači razlike v Nikaragvi, da je ponudila svojo dobro voljo v tem smislu. Tako se Kellogg pripravlja, da pojde njemu kredit za sporazum, ki se doseže s pogajanjem, potem ko se umakne iz svoje aktivne kampanje od zaseženja republike in provociranja Sacasovih sil, da streljajo na oboje ameriške obojale.

Zelo tipljen je protest predsednika 27 misijonarskih odborov za skupno delovanje v latinski Ameriki (rimsko katoliškega ni vmes) proti Kelloggovi intervenciji s silo. Predsednik teh misijonarskih odborov je dr. Robert E. Speer, tajnik misijonskega odbora presbiterijanske cerkve. Apeliral je, da se vaa sporna vprašanja glede Mehike in Nikaragve izravna na prijateljski način, in da naj se nikar ne prelomijo stiki z nobeno deželo latinske Amerike.

Glasovi proti vojni z Mehiko se množe

Razne organizacije sprejemajo protivojne resolucije.

Chicago, Ill. — Odkar ni državni tajnik pred senatnim odsekom dne 12. januarja predložil nobenih dokazov, da je zaseženje Nikaragve opravljeno in da je njegov grozilni ton proti Mehiki na mestu, se množe resolucije, ki se odločno izražajo proti vojni z Mehiko. Proti vojni z Mehiko ne protestirajo le delavske organizacije, ampak tudi druge.

Open Forum v Baltimoru je sprejel resolucijo, v kateri zahteva, da se državni tajnik Kellogg odstavi, umaknejo čete iz Nikaragve, da se v Nikaragvi izvoli nov predsednik pod kontrolo mednarodne volilne komisije, ki naj obstoji iz zastopnikov latinske Amerike in Združenih držav. Končno, da senat preišče zapiskane državnega departamenta, ki se nanašajo na nikaragvaško zadevo.

Denverska strokovna in delavska zbornica je sprejela resolucijo, v kateri odločno izjavlja: "Roke proč od Mehike." Resolucija dalje zahteva, da se takoj ameriške vojaške sile odpokličejo iz Nikaragve.

Take resolucije prihajajo iz vseh vetrov Združenih držav državnemu departamentu, senatorjem, kongresnikom, posebno pa senatnemu odseku za tujesamske zadeve, katerega predsednik je senator Borah.

Velik šed pasajskih tekstilnih delavcev

Na shodu je govoril predsednik organizacije United Textile Workers.—Tvrda Forstmann & Hufmann se ni podpisala pogodbe.

Passaic, N. J. — Tukajšnji tekstilni stavkarji so obdržali velik shod, na katerem je govoril Thomas F. McMahon, predsednik unije tekstilnih delavcev United Textile Workers. Naglašal je, da je prepričan, da tekstilni delavci zmagojo, ako ostanejo v bodočnosti tako solidarni, kot so bili dozdaj. Spodbujal jih je k nadaljevanju stavke s besedami: "Dobraj ste se hrabro držali, da se ne morete podati."

Veliko večjih tvrdk je podpisalo pogodbo z unijo, tvrdka Forstmann & Hufmann, pri kateri dela do štiri tisoč delavcev, pa še ni podpisala pogodbe. Ta tvrdka še vedno trmoglavo vztraja na svojem stališču in se ne bo podati za končanje stavke. Z njo je ostalo še nekaj malih tvrdk trmoglavih.

GLAVNO MESTO IMA VELIKO SIROMAKOV.

Kjer je bogastvo, tam je tudi revščina. — Tako je v kapitalističnem svetu.

Washington, D. C. — Združena dobrotvorna društva poročajo, da so se pomoči potrebne družine in siromaki pomnožili za 44 odstotkov. Za to ne bodo društva več pomagala novim prosišcem. Število siromakov je veliko, sredstva so pa majhna.

Dve tretjini družin, katerim so društva pomagala v preteklosti, imata poškodovanega družinskega očeta. Ostala tretjina je pa zabredla v revščino zaradi brezposelnosti. Večinoma so to družine slabo plačanih delavcev, pri katerih trka takoj revščina na vrata, ako je družinski oče le nekaj dni brez dela.

Hladne glave v administraciji so pričele realizirati škodljiv vpliv novice o ameriškem zasedanju Nikaragve in o obtožbi "rdečarske zarote" napram Mehiki glede ugleda in prestiža Amerike in Američanov v Kitajju, Afriki in drugih krajih sveta, kjer se ameriški kapital skuša vložiti v nova podjetja. Ameriški diplomati v tujini so zdaj veliko manj priljubljeni, kot kdaj prej. Ti fakti so vplivali na predsednika Coolidge, da je izgubil svoje vojaško čustvo.

Prva poteza pri umikanju je ta, da pridejo ameriške zahteve v Mehiko pred sodišče, končno pa pred mečano komisijo. To se grena zdravila za Kellogga, toda o njem je zapisano, da je vsikdar rad ubogal.

SODIŠČE ODLOČILO V PRILOG KONGRESU

Ta odlok je izredno važen. — Maršalkomu, ki ni hotel pričati, se bo zdaj odvezal jezik.

Washington, D. C. — Odlok, ki ga je čital sodnik Vandevanter, član najvišjega zveznega sodišča, potrdi, da je bil senat v pravem, ko je uvedel proti Mal Daughertyju, bratru Harry M. Daughertyju, bitnemu justičnemu tajniku, postopanje zaradi žalitve, ker ni hotel dovoliti pregledati bančnih knjig. Mal Daugherty, predsednik banke v Washington Court House, O., v kateri je Harry M. Daugherty nalagal denar, ni hotel dovoliti senatorju Brookhartu in Wheelerju pregledati bančnih knjig, ko se je vrnila preiskava leta 1924. Ravnotako je tudi naglašal, da senat nima pravice pozvati ga predse, da ga zasliši, ker ne gre za informacije, ki so potrebne za nove zakone.

Po dveh letih je najvišje sodišče pronašlo:

1. Senat in zbornica imata pravico iskati informacije na ta način, da se zaslišajo priče, ker so informacije potrebne za zakonodajno moč.
2. Resolucija, ki pooblašča poizvedovanje, ne potrebuje povedati, da gotove fakte potrebuje za legislativne namene. V vsakem slučaju se sodi, da se fakte potrebujejo v zakonodajne namene. Nasprotni dokaz je priča proti svoji volji.
3. Wheelerjev odsek je preiskaval, kako je bil justični departament upravljan s preudivenjem, da bo mogoče treba sprejeti nove zakone, da bo pravilno upravljan.
4. Odsek še postoji in nadaljuje svojo oblast, ki mu jo je dal senat spomladi leta 1924.

Ta odlok je važen tudi za Reedov odsek, ki je preiskaval, koliko denarja je bilo potrošenega pri primarnih volitvah v Illinoisu. Samuel Insull ni hotel izpovedati pred odsekom, koliko je prispeval v volilni sklad.

Odlok krije tudi Harry Sinclairjevo zadevo. Sinclair ni hotel izpovedati, kako je prišel do tega, da se je Teapot Dom oddal njemu v najem. Odlok se razteza tudi na take slučaje, kot na pr. na premogonske podjetnike, ki niso hoteli povedati, kako visoki so bili njih profiti.

Ko je bil Harry Daugherty pred sodiščem, je Mal Daugherty pričal, da so bili listi, na katerih so bile vknjižene vloge Harry Daughertyja, sežnani. Ali Mal Daughertyja lahko odsek vseeno pozove predse in zasliši, kaj so njegove bančne knjige izkazovale. O senatorju Wheelerju se pričakuje, da ne bo držal kriterij svojih rok, kot senat imenuje novega člana, da zasede Brookhartovo mesto.

Vsi vodilni kapitalisti stari čez 50 let.

New York.—David T. Rowlands, profesor na pennsylvanski univerzi, piše, da je vodstvo ameriških industrij, finančnih zavodov in železnic v rokah starcev. Kakor v pravadnih združenjih primitivnega človeštva, ko so najstarejši možje ali žene vladale, tako je tudi ameriški veliki business pod vladno "stareštin". Rowlands je pronašel, da povprečna starost predsednikov vseh industrijskih korporacij je 61 let, predsednikov železniških družb 63 in predsednikov finančnih zavodov 75 let.

Kdor ne plača davka v Italiji, mora v ječo.

Rim, 20. jan. — Mussolini je odredil fašistovski zbornici, da vzakoni določbo, po kateri bo moral vsak davkoplačevalec, ki nima denarja, da bi plačal davke, iti v ječo.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
3657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju n. pr. (Dec. 31. 1926) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Povežite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PAPEŽ IN FAŠIZEM V ITALIJI.

Ako se hoče pravilno označiti pobratimstvo, ki postoji med papežem in Mussolinijem, tedaj se lahko reče: Papež potrebuje Mussolinija, Mussolini pa papeža, da vladata oba nad italijanskim ljudstvom. Mussolini bi bil brez papeža nemogoč, papeževa stolica bi se pa brez Mussolinija že tako močno zagugala, da bi kmalu zdrsnila s Petrove skale in se zvalila v prepad.

Duhovni v Italiji niso peli po vsakem atentatu na Mussolinija "Te Deum," in sklicali niso vernikov v cerkve, da molijo in hvalljo boga, ker obsojajo zavraten napad in umor, ampak zato, da še bolj poneumnijo italijanske ljudske mase. Z molitvami v cerkvi je hotela rimska cerkev dokazati italijanskemu ljudstvu, da bog tako ljubi Mussolinija, da ga je njegova roka varovala pred zlobnimi napadalci.

Kako rimska cerkev obsoja umore, nam govore dogodki, ki se ravno zdaj odigravajo v Mehiki. Ker nova ustava Mehike ne prizna več privilegijev, ki jih je uživala rimska cerkev in ker je dosledno izvedla ločitev cerkve od države, so pričeli rimski duhovniki hujskati mehiško ljudstvo k vstaji. Še več! Brzjav poroča, da rimski duhovniki celo vodijo napadalec na javne uradnike in vojaške oddelke, ki napadajo zavratno iz zasede ali pa odprto, kjer se čutijo dovolj močnim.

Ako papež obsoja zavratne umore in napade na javne uradnike, zakaj svojim verskim podložnikom v Mehiki ne ukaže, da naj utaknejo meče v nožnice, ker bodo tisti, ki z mečem končujejo, z mečem končani? Papež seveda tega ne bo storil, ker mu je njegova cerkvena organizacija v Mehiki pošiljala vsako leto bogate darove in davke, dokler je imela njegova cerkvena organizacija poseben privilegij za izkoriščanje mehiškega ljudstva. Ako v Mehiki ostane cerkev ločena od države, tedaj bo bogati vir dohodkov za papeža in njegov dvor usahnil in marsikateri kardinal v Rimu se bo moral zadovoljiti z manjšimi dohodki.

Rimsko papeštvo ni drugega kot nadaljevanje nekdanjega rimskega imperijalizma v drugi podobi. Ko Rim ni mogel več obvladati narodov, ki jih je podjarmil, je bilo treba izumiti sredstvo, ki postavi Rim vseeno nad drugimi narodi. In to sredstvo je Rim našel v novi veri, ki je učila revne in zatirane krotkosti, ponižnosti in pobelevnosti, za mogotce je pa imela vseeno nebeška vrata na stečaj odprta, če tudi so bili tatovi, roparji in morilci, sko so ti posvetni mogotci priznali cerkvi posebne privilegije, da je lahko obirala ljudske mase za sadove njih dela. Kako se je to vršilo po razpadu rimskega cesarstva, pripoveduje zgodovina rimskega papeštva. Nikdar še ni rimska cerkev branila pred zavratnimi napadi nikogar, ako dotični ni služil rimski cerkvi. Do danes še ni bil nihče rimski papež, ako ni bil Italijan. Bili so čast, ko sta bila kar po dva papeža. Takrat sta pa papeža preklinjala drug drugega, da na ta način zvalita več vazalov na svojo stran. V srednjem veku ni bilo še današnjega kapitalizma, bil je fevdni gospodarski sistem. Tudi takrat so bili na svetu siromaki in bogatini, ker je imel fevdni gospodarski sistem za podlago izkoriščanje človeka po človeku, kot jo ima kapitalistični. Močnejši—boga tejši je izkoriščal revnejšega—gospodarsko šibkejšega. To izkoriščanje se je vršilo ravnotako, kot se vrši še danes. In za reveže in siromake ni imela rimska cerkev še nikdar druge tolažilne besede, kakor bodi ponizen, krotak in pohleven, pa boš po smrti živil nebeško kraljestvo.

Mussolini je obseden od ideje, da je on od boga pozvan, da obnovi nekdanje rimsko cesarstvo. Rimska cerkev se poganja, odkar je bila ustanovljena, da duhovno zagospodari nad vsem svetom, kar pomeni zanjo, da duhovnemu zagospodarovanju sledi gospodarsko zagospodovanje. Rim je bil v svojem pravem jedru vedno materijalističen in kar je duhovnega v njem, mu je služilo le za privesek, da se toliko preje uresniči njegove želje po obnovitvi svetovnega imperijalizma. Največji materijalisti so se našli še vedno na papeževem dvoru, in tam se najdejo še danes.

Mussolini je papežev vazal. Njegova naloga je, potisniti italijansko ljudstvo v tako veliko gospodarsko sužnost, da bo brez vsakega odpora ubogalo, kadar bo ukazal, da se žrtvuje na žrtveniku za obnovo nekdanjega rimskega imperijalizma, udere z ognjem in mečem v sosednje dežele in jih podvrže Rimu, da se tako zakasni osvoboditev delavnega ljudstva po vsem svetu izpod jarma industrijske sužnosti. Rimska cerkev je razumela tudi po svetovni vojni koncentrirati posvetno oblast v Italiji v svojih rokah. In ta koncentracija posvetne oblasti pod oberkomando rimske cerkve tvori največjo nevarnost za napredek v človeški družbi.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in
čitateljev "Prosveta".

Nasprotnikom "Prosvete".

Kittanning, Pa.—Dolžnost me veže kot člana Slovenske narodne podporne jednote, da napišem to, kar mi je najbolj pri srcu in se mi zdi potrebno, da povem zlasti članom društva št. 244. Vprašal bi tiste, ki imajo tako veliko govoriti čez Prosveto, koliko so na škodi? Kaj pa so zagrešili čitatelji Prosvete? Ali je to greh, če so opustili tisto frančiškansko časopisje? Vidim sem tisto časopisje, zato vem, da to ni nikak greh, če človek preneha brati take gluposti. Pa pravijo nekateri člani: Saj ti ne veš, ker čitaš samo Prosveto! Povem, da mi je Prosveta zadostila, kajti Prosveta je odprla oči že dosti rojakom in jim bo še. Le škoda, da se še najdejo taki, ki imajo oči popolnoma zaplankane s poneumnajočim časopisjem, katero je Prosveti kajpada sovražno. Za danes le toliko, a lahko bom članom, ki so nasprotni Prosveti, napisal še več. — Andy Bakše.

Od nekod.

V takozvanem katoliškem časopisju se vrši neprestana gonja proti naprednemu elementu. Frančiškani, Pirčev Ljube, rev. Černe, Tone Grdina in vsa enaka žlahta se dere proti naprednemu elementu. Černe je zašel v kot, da ne more naprej, zato samo še toleče nazaj in s tem samaga sebe po zobeh. Tako se je že sam Tone Grdina razkorčal v glasilu K. S. K. J. V št. 1 t. l. je poleg dveh reklam, ki jih je napisal za svojo trgovino, katere se drži od tedaj, ko je vodil procesije proti župniku, ter je župniku namignil, da je v zablodah.

Kako nečuvno se spreminja ta Tone Grdina. Za novo leto je poklonil clevelandskemu škofu doprso sliko prineseno iz Chicaga. Prejšnji škof se mu je pa skrival, ker je bil Tone v pohujšanje narodu, ko je prišel pred škofova vrata z nadutim ukazom: "Jaz, Tone Grdina, želim, da farja odstranite." In ta človek zdaj poje noveletne "poslanice", ker to smatra za najboljšo reklamo svojemu businessu. Ne, v hinavščini teh ljudi ne more nihče prekašati!

V glasilu K. S. K. J. je pisal tudi važno naznanilo, da bo sprejeman nove člane, za katere je dobil nagrado od K. S. K. J. K tej svečanosti absolutno ne bo dovoljen vstop nečlanom. Novi bodo dobili "second degree" in to mra ostati tajno. K. S. K. J. je torej tajna organizacija. In koliko udrhaljo čez S. N. P. J. Ne, ta organizacija res nima kakih obrednikov, kakor jih imajo tajne organizacije. Pri S. N. P. J. so člani sprejeti javno in se povabila pošljejo nekateri društva, da ja vsi prisostvujejo, kadar je veliko novih članov. Pri K. S. K. J. imajo tajnosti. — Opazovalec.

Volite svoje kandidate!

Chisholm, Minn.—Hinavstvo, izdajstvo, fučarija in krivično obrekovanje — tega je toliko na Chisholmu, ako bi dajalo le toliko gorkote kakor navadna drva, bi bilo tako gorko pozimi kakor poleti. Trava po buevarjih bi zelenela, rože po gredicah bi cvetele, ptice selivke bi ostale tu in veselo prepevale.

Take tradicije kakor so tu gorji omenjene dajo Slovincem dokaj neprilike in trpljenja ter nečastne simpatije od drugega naroda. Vsaj tako se ali tu pa tam kakega pametnega drugorodca. Po narodnosti smo naj-

večji, na organizacijah in političnem polju pa najmanjši. Da je tako z nami, je seveda pripisati največjo krivdo nam samim. Poleg tega imamo pa še nekaj slovenskih zgažarjev, ki jim ni drugega na srcu, kakor to, da odvrčajo slovo od nas Slovincem. In trpinji Slovinci dokaj radi verjamejo takim malopridnežem in izdajcem. Če kdo kaj črha o kaki napredni organizaciji, pa naj bo taka ali onaka, gorje mu, ker špijonov je toliko, da ni vstanu tako tiho reči svojim sotrpinom delavcem, da se naj organizirajo, da ga ne bi zavohali tako hitro kakor krvni psi zločinca. Potem se pa tisti izdajalec obrne do jelekarskih družb in se nalažejo in očrniijo tistega delavca, kdor količak zine svojim sotrpinom, da se naj organizirajo. Jeklarske družbe ga pa zaplišejo v črne knjige in ravno tako ga očrniijo tudi med lastnimi rojaki in potem ga začnejo zavijati nerazsodni rojaki. Poštenemu delavcu ni drugega storiti, kakor pobrati šila in kopita in se podati v svet s trebuhom za kruhom. Takih poznam že mnogo, ki so bili izgnani od tukaj radi tega, ker so se drznili govoriti v korist delavstva.

Glejte in dobro premislite rojaki in iznašali boste, da je res tako; ko bi imeli trdno in napredno politično organizacijo, bi bili tudi v politiki močni in bi lahko zmiraj imeli par takih mož v mestnem svetu, ki razumejo delavske težnje in delavski položaj. Zdjaj pa, ki nismo politično organizirani, dobimo včasih kakega Hrvata ali Slovence v mestni svet, ki simpatizira z delavstvom samo pred volitvami, po volitvah nam obrne hrbet ravno tako, kakor kandidati druge narodnosti. Slovinci nismo za prav nič drugega priznani v tej naselbini, kakor da težko delamo in plačujemo v mestno blagajno visoke davke, in tiste davke, ki jih mi moramo plačati v mestno blagajno, drugorodci jih uzamejo pa ven, potem lahkih del in visokih plač. Res vzamejo v mestno delo tudi nekaj Slovincem, a veliko manj, kakor nam pravzaprav po pravici pripada. Torej, delavci trpinji, opustite sovraštvo med sabo! Organizirajte se vsaj politično, če se tudi strokovno nečete, pa boste videli, da se bo delalo vse drugače z vami kakor se dela sedaj; boste videli, da boste imeli mnogo več ugleda med splošno publiko; boste videli, če si boste zbrali kandidate izmed sebe, take, ki razumejo vaše težnje in vaš položaj ter volili zanje, da izvoljeni bodo delali za vaše koristi. — Rudar.

SLIKE IZ NASELBIN

Veseli obiski.

Herick, Ohio.—Zadnjič sem pisal v Prosveti radi kakšne veselice. Mislim sem, da bo kaj na Piney Forku, Ohio, za božič, pa ni bilo nič. Jaz sem vseeno šel gori za praznike in smo se zabavali, čeprav ni bilo veselice. Plesali smo in smo zapeli, kakor sem že zadnjič rekel: "Ze dolgo nismo ga..." Pa kaj hočemo, ko nam je tudi tega primanjalo! Zahvalim se tistim, kamor sem prišel, da so nas prenočili dva večera ter so nas fino postregli.

Se nekaj o tomejstosu. Lansko leto sem ga imel dosti, da sem ga bil sit do grla. Zabel sem ga prodajati, pa ne za denar, nego sem zamenjal za nekakšne murve. Meni tudi murve dopadejo. Za 2 do 3 tometose sem dobil nekaj murv. Zdjaj se tistega ni. Murv ni in tometov ne. Ne vem, kako bo to. Mislim, da ne bo business kakor

lansko leto, zakaj če bo štrajk ne bomo nič sadili, ali bomo s trebuhom za kruhom.

Tudi se prav lepo zahvalim prijateljem J. P. in A. K., da sta me prišla obiskat za novo leto. Smo se malo zabavili, dokler nistem s stolca padel. Potem se ve, da ni bilo nič več. Pozdrav! — John Mandich.

O nastopu clevelandskih sokolov.

Cleveland, Ohio.—Pregovor pravi, da za dežjem solnce sije. Tako je tudi s človekom, ki gara, za druge cel teden, pa pride končno nedelja, dan počitka, in človek si ne more kaj, da se ne razveseli. Tako je tudi mene zadelo isto, namreč naši zavedni Slovinci, naši slovenski Sokoli, bratje in sestre Sokolice so nas presenetili s krasnimi očarljivimi vajami. Nisem mogel zadržati misli, ki mi je pihnila v daljino Minnesota, v slovensko naselbino Chisholm, kjer sem tudi jaz nastopal v vrstah telovadcev, slovenskih mladeničev sokolov. Oh — kje so časi, ki so minili, zatonili so v večnost in le še sladki spomini so ostali, ki človeku vzdigujejo srce, ko se domisli na prošlost. Toraj polietimo zopet nazaj v drugo belo Ljubljano, naš slovenski Cleveland, na sokolaki nastop 16. januarja. V resnici mora vsak priznati, kdor je bil navzoč, da gre vsa čast našim vrlim slovenskim sokolom za njihov trud, da so hodili redno k vajam, kar samo oni razume, kateri je izkusil, marsikatero uro mora telovadec žrtvovati, preje kot doze, to je, da se izvežba za nastop. Posebna čast bratu Johnu Marinšku, srcu slovenskih sokolov, načelniku, ki je moral mnogo prestat in mnogo žrtvovati časa prej ko je vse spravil v red za nastop. Čast gre tudi našim dekletom, slovenskim sokolicam, moškemu dorastu, moškemu naraščanju. Tudi bratom Čehom, kateri so pokazali iskreno bratstvo med dvema slovanskima narodoma isto tako češkim sokolicam. Tako moramo iti roka v roki, držati verigo bratstva in potem se ni bati propada, ne izdajstva. Le s tem je pričakovati Narodne ljubezni in sloge. Rojaki, pristopite k Slovincem Sokolu, ker ta organizacija je kras narodu in vesolnemu slovancstvu.

Krepki sokolski na zdar! — Frank Tekautz.

Vojna ali mir?

Politika Coolidgeve administracije.

Ko je pred kratkim predsednik Coolidge naslovil poslanico na kongres, je naglaševal, da je opravičen voditi privatno vojno v Nikaragvi. V tej poslanici se je Coolidge poslužil vseh fraz in izbranih izgovorov, katerih so se on, njegov glasnik in Kellogg posluževali pri prejšnjih prilikah. Toda prvič se je pa zgodilo, da jih je zbral skupaj in jih podal javnosti. Gotovo so ti izgovori, zakaj je poslal ameriške pomorščake v malo deželico Nikaragvo, zelo interesantni, ko jih čitajo prebivalci latinske Amerike in pa Evropejci.

Kaj pa pravzaprav ima Coolidge za njegove izgovore. Poslal je čete v glavno mesto Sacasove vlade v Nikaragvi, ukazal Sacasovi armadi, naj se razpusti ali pa naj gre ven. Cenzuriral je njene komunikacije, blokiral njena pristanišča ter naročil trgovskim družbam, naj ne plačajo nikakih davkov in pristojbin njenim zastopnikom. Na drugem mestu pa je Coolidge ukazal, da morajo ameriške čete pomagati Diazu, ki se tudi bojuje za moč v Nikaragvi ter mu je obljubil, da mu bo šel na roko kjerkoli in mu je dovolil municijo v Ameriki. Čez dvajset ameriških vojnih ladij sedaj brodi in varje nikaragvijsko obal; na tisoče marinarjev stoji na straži; ameriški letalci v ameriških zrakovoljih, v službi Diazove vlade, patrolirajo nikaragvijski zrak. Na vse zadnje pa je Coolidge priznal, da je poslal v Nikaragvo oboroženo intervencijo. In radi tega nam je podal vse zbrane "dokaze" in iz-

govore, zakaj je poslal v Nikaragvo oboroženo silo.

Najprvo, kar nam predsednik pove, je to, da je njegov priljubljeni predsednik Nikaragve Diaz postavno na vladi. Toda njegovi lastni dokazi nam povedo, da je v protislovju, ko nam pravi, da je bil Diaz zvoljen po c-stanku nelegalnega kongresa, potem ko je bil postavno izvoljen predsednik pognan z oboroženo silo Diazovih vstavev.

V drugi dokaz za Coolidge navaja, da je bila njegova dolžnost pomagati Diazu, ker mehiška vlada pomaga Sacasu. Pri tem pa je menda pozabil povedati, da je Amerika že prej pomagala Diazu, ker hoče na vsak način obdržati nazadnjaka v sedlu v Nikaragvi in pa ker črti napredno mehiško vlado, katere simpatizira s Sacasjem. Kar je pa še več, hoče ameriška vlada preprečiti mehiški vladi pošiljanje orožja Sacasovim pristajem. Mar nima Mehika ravno toliko pravice pošiljati orožje in pomoči tisti stranki ki se ji poljublj kot jo ima vlada Združenih držav?

Dalje pravi predsednik Coolidge, da ameriški investircji potrebujejo protekcije. Ali nam lahko imenuje eno samo posestvo, ki je bilo ogroženo vsled nikaragvijske civilne vojne? Ali nam mari predsednik akula natičiti ušesa z besedami, ki nam pravijo, da morajo ameriški pomorščaki biti izkrcani na kateremkoli ozemlju, kjer bi se slučajno pojavila revolucija, civilna vojna in bi nekdo dejal, da je tam ameriška lastnina v nevarnosti?

Coolidge četrti izgovor je prekop: Sicer še ni nikakega prekopa v Nikaragvi sedaj, toda pred desetimi leti smo kupili pravico, da gradimo prekop. Coolidge pa ne pravi, da obstoja kaka nevarnost valed tega, ker tudi ne grozi nikaka nevarnost temu prekopu. Čemu tedaj intervencija od naše strani?

Kot peti izgovor in zagovor daje predsednik to dejstvo, da bo nikaragvijski denar izgubil vrednost ako se nadaljuje revolucija, nakar bi ameriški biznis bil ogrožen. Logika njegovega argumenta bi bila, da mora Amerika intervenirati, kjerkoli na svetu grozi padanje vrednosti denarja. Tedaj bi bili ameriški vojniki in mornarji v resnici zelo zaposleni!

Po vseh teh podanih izgovorih in dokazih pa nam pravi predsednik kot v zaključni dokaz tole: "Jaz sem gotov, da ni želja Združenih držav, intervenirati v notranje nikaragvijske zadeve ali pa v katerikoli zadeve centralnoameriških republik!" Kaj drugega je njegova poslanica, če ne krvočelna doktrina univerzalne intervencije, ki jo je še kdaj kateri državnik predložil v prevdarek? Kaj drugega kot načelo univerzalne vojne? In kaj drugega je ta intervencija kot neposredna grožnja prisiliti Mehiko, da se vda oljnim magnatom?

To nam dela brezumno škodo; vsakemu kateri zna čitati od reke Rio Grande do Cape Horna. Coolidge in Kellogg si lahko z njunima počenjanji pridobita to slavo, katere si nikdar nista mislila dobiti — ona dva lahko postaneta prava ustanovitelja popolne panamerijske unije za napad in obrambo proti Združenim državam. Vse svet se čudi in zgraža nad našo samopravico. Kaj se vse lahko iz tega lacimi? Kdo neki bi pred tremi leti rekel, da se bo danes to dogajalo v Kitaju kar se, ko je napredno kitajsko ljudstvo odločilo, da izžene vse tujezemske izkoriščevalce iz dežele? Vsa ta znamenja nam dajejo povoda dovolj, da lahko že sedaj rečemo, da stvar ne bo šla tako z lahka naprej. Narod, zatirani narodi so se začeli probujati in otresati tujih nadvlad. Ze dosedaj je več Coolidge škodoval s svojo politiko ameriški trgovini kot pa koristil.

Ako je še kolikšak dostojnost ostalo v naši sedanjji administraciji, tedaj bo sprejela ponudbo, ki jo je predsednik Calles dal, da se vsa stvar predloži razsodišču, kar se tiče mehiške zadeve ter da naj odklopiče svoje čete iz Nikaragve. — "Nation".

ZARKOMET

Kateri knjige?

Stalni čitatelji "Zarkomet" nedvomno radi čitajo že od mladih let. Kdor se še mlad ne zaljublja v knjige, se tudi na stare dni ne briga za čitanje. In kdor dandanes sploh nič ne čita, ni kulturni človek.

Vprašanje pa je, kaj kdo čita. Čitatelji kolone so nedvomno prečitali več dobrega kot slabega, drugače ne bi čitali moje kolone. Urednik kolone je radoveden, katere knjige so se čitateljem najbolj priljubile. Kateri knjige se vam zde najboljše? Kateri tri knjige so naredile na vas tako globok vtis, da vam n gredo več iz spomina?

Pišite mi in povejte. Navedite samo tri knjige, slovenske ali katerekoli drugega jezika.

Nova uganka.

Bratje in sestre! S. N. P. J. ima danes čez 600 društev. V akcijo za pridobivanje novih članov naj stopi 60 društev, to je vsako deseto društvo, in sicer na tak način, da vsako društvo podvoji število novih članov društva nižje številke. Takole: društvo št. 10 naj pridobi enega člana, št. 20 dva, št. 30 štiri, št. 40 osem, št. 50 šestnajst itd.

Izračunajte koliko novih članov mora pridobiti društvo št. 600. Le dobro računajte. Kdo je prvi, ki pošlje natančno število?

(Uganka je poslal ljubitelj Zarkomet iz Sharona, Pa.)

Se ena trojica.

Sebičnež iz Pittsburgha, Pa. kritičar gl. odbora S. N. P. J. iz Franklina, Kans. in Bartulović — tri glave, en klobuk. — Mladec iz Kansasa.

Res je lepa!

Halo Zarkomet! Ta je pa lep! Černe se je spremenil v mačka in zlezal pod peč. Prej je trdil, da on več ve kot vsi gl. odborniki slov. organizacij skupaj, zdaj pa pravi, da so oni študirani, a on, priprosti slovenski "far" iz Kravje doline, jih mora učiti! Ker vem, da Černe ne izmoli niti enega očenaša za "boglonaj", sem radoveden, koliko mu naš gl. odbor plačuje za šolo. Kakor vse kaže, bo kmalu omlatiti tudi Černe. — O. M. Terre Haute, Ind.

Resnična iz Springfielda, Ill.

Italijanski butlegar stoji pred sodnikom.

Sodnik: Tristo dolarjev globe in —

Italijan (veselo): Da, da, go spod sodnik! Jih že imam! Takaj v žepu imam tristo dolarjev pripravljenih!

Sodnik — in šest mesecev zapora. Ali imate tudi to v žepu?

Italijan (poparjen): Oh, tega pa nimam.

Sodnik: Dobro, vam pa podarim tri mesece. — A. Goren.

Upanje je šlo po jezeru.

Frančiškanski boben tudi še obupuje nad zmago klerikalcev v Mehiki. Pravi, da so ljudje v Mehiki preveč zabiti. Ravno narobe je res. Mehičani postajajo pametni — zato pa ne bo črne zmage.

Konstent za kratke prispevke.

24.

Napredne knjige in napredni listi so najboljše priiznice za slovensko delavstvo. — J. I. A. kron, O.

25.

Kdor misli, da si ne more pomagati, če ima več otrok kot jih more preživeti, se moti. Posebno je priporočati neozdravljivo bolnim ljudem, naj ne spravljajo na svet revčkov na rame drugih revežev. Razsodnost in kontrola odpravi dosti gorja.

26.

Več luči v glave opim članom, ki dobe Prosveto enkrat v tednu in še takrat se je ne upajo pogledati! Čitajte pogumno vse, kar piše vaše glasilo, pa boste ozdraveli! — Cleveland N. K. T. B.

Agitirajte za "Prosveto".

Adnja pol dveh bratov na kvatni petek

V dolgih jesenskih in zimskih nočeh je bilo pri nas kaj živahno. Moj pokojni oče so namreč vli čevlje in skoro sleherni večer so prišli k nam v vas se sešaj živeti Flajšmanov oče. Dopolnoma živ, mi bodo ostali v pomenu ti večeri. Zgovorni Flajšmanov oče so pripovedovali razne svoje doživljaje, pogosto pa tudi nebroj drugih zanimivih zgodbic.

Nekaj let pred svetovno vojno je bilo, v kvaternem tednu red božičnimi prazniki.

Tone, že pred par dnevi sem obljubil, da ti bom povedal zgodbo zadnje poti dveh bratov na kvatni petek. Poslušaj to!

Očka so kakor običajno vselej, eden so začeli kaj pripovedovati, še nabasali tobak v mali vtček, nato pa začeli pripovedovati. Kot šestnajstletnemu fantu so se mi lasje ježili, ko sem poslušal to pripovedko. Pripovedovali so očka takole:

"V Tuhinjski dolini sta pred kakimi osemdesetimi leti (sedaj pa bo že več) živela dva neozdravljiva brata. Bila sta obadva zbiranja. Njuna sestra je gospodinja sama doma in obdelovala njeno kos njive, redila po ena prašiča in imela dve kozli.

Kadar je mrz nastopil, pa sta prišla brata, ki sta hodila orog za delom, domov, se malo počila, a na pomlad znova šla na delo.

Neko leto je bila izredno topla jesen in se je sezona zidanjaategnila v pozno jesen, čeprav je bil Božič. Ta dva brata sta takrat zidala v Ljubljani v ružbi italijanskih zidarjev.

Toda v kvaternem tednu se je vreme namagoma sprevrglo, nastopil je oster mrz in zidanje se je ustavilo.

Na kvatni petek opoldne sta brata dobila plačo, nakupila še nekaj stvari in jo po kratkem krepčilu sredi popoldneva mahala proti domu.

Ob nastopu noči sta dospela v trg Mengeš. Ker je bila še dolga pot do doma, sta zavila v bližnjo gostilno na okrepčilo.

Gostilničar ju je dobro poznal, ker sta pri njem že zidala, ter jima je govoril:

"Vesta kaj, Blaže in Janez, ne odita nocoj domov! Ko se orepčata, pojedita spat k našemu hlapcu v hlev, a jutri grešta dalje. To vesta, da ponoči ni kdo, kaj varno hoditi, in to še tem, kaj po samotni. Razen tega je Janez še kvatni petek. V tem tednu, zlasti na petek, rado strah. Posebno skozi gozd, ki je pred mestom Kamnikom, bi jaz še pel ponoči za noben denar, kajti tamkaj so videli že razne prikazni, tam je bil pred več leti bil neki kramar, ki hodi sedaj onega sveta nazaj iskat pomoč, posebno v kvatnih nočeh."

Mlajši brat Blaže je na to oporilo menil napram Janezu: "Torej ostaniva tukaj!"

"Kaj bova tu ostajala, kar pojdiva naprej!"

Ker Blaže ni maral, da bi ga brat imel za bojzljivega, sta se odločila za nadaljevanje poti.

V gostilni sta se brata zamulila do enajste ure, nakar sta se poslovila in odšla dalje.

Jasna noč je bila, ko sta korala proti Kamniku. Bila je polna luna in ob luninem svitu sta lahko hodila kakor podnevi.

Tako sta prišla po krajini cest do tistega samotnega gozda, kjer katerega je držala ta cesta na katerem jima je pripovedoval gostilničar.

Ko sta brata nastopila pot skozi gozd, sta prav krepko stisla in v rokavi svoji okovani palici in pazljivo gledala, pa tudi poslušala na vse strani. Tudi govoriti sta prenehala, kajti poslušali so ju začela neznana troja.

Tako sta napravila kakih dvesto korakov, kar je potihoma prepovedal Blaže:

"Janez, jaz pa nekaj vidim. Kaj je to pred nama?"

Brata se za hip ustavila, pa tudi ista prikazen pred njima je pridržala korake. Ob mesečini nista mogla natanko razločiti, kaj je bilo.

Se je večjo grozo sta nadaljevala pot. Proti njima se je pomaknil čuden mrtvaški prehod. Čuti ni bilo nikake groze, tih strahotnih postav. Pred prevodom je stopala postava

ki je nosila namesto križa velik okrvavljen drog, ki je bil videti kakor tleči kol.

Brata sta se vsa tresoča umaknila vsak na drugo stran ceste in čisto ob kraju nadaljevala grozno pot. Videla sta še dalje, kako so štiri velike prikazni nosile neko bitje na nosilnici. Vsi so grozno ječali in vzdihovali.

Sama nista vedela, kdaj in kako sta prišla venkaj iz gozda. Ko sta si nekoliko opomogla od strahu, sta se podala kar v tek in dirjala proti mestu. Prišla sta do prvega kozloca, hitro zlezla po laticah v shrambo za krmo in se zavila v seno.

Naslednje jutro, ko je domači hlapec prišel na kozolec s kosom seno, je začel neko stokanje v krmi. Htel je po gospodarja in kmalu sta se obadva vrnila ter prav oprezno začela preiskovati, kakšen nepoklicanec se je priklatil na kozolec.

Kmalu sta odkrila strašen prizor: Mlajši obeh bratov, ki sta ju tudi dobro poznala, je bil že mrtev, a starejši Janez je samo ječal in stokal.

V pretiranih stavkih so zvedeli ljudje od Janeza, kaj sta vse groznega doživela uboga brata.

Še dopoldne istega dne je umrl tudi Janez. O skupnem pogrebu obeh bratov so ljudje potem še dolgo časa govorili.

Flajšmanov oče so skončali pripovedovati takole:

"Veš, Tone, v kvatnih nočeh se brez potrebe nihče nikamor ne podaja, kajti kvatne noči imajo svoje čudne moči, ki jih ni treba nikomur poskušati, ampak je bolje verjeti starim in skušnjim ljudem!"

Tako vsaj mislijo oče, ki so hoteli zatrjevati, da je pripovedka resnična. Grozna je res, grozna, vendar glede resničnosti na, vendar se oče glede resničnosti ni dal nič "zglihati."

Anton Stražar.

DOGODEK.

Bilo je leta 1896, torej ravno trideset let je od tega, ko sem delal na Nemškem v Chechi Carnap. Plačilni dan je bil onega dne pred božičem. Na Stefanovo smo se zmenili, da se odpeljemo z vozom daleč ven od mesta v kmečko vas, kjer je bil doma eden naših tovarišev. Prišedši tja smo stopili v krmo, kjer je igrala godba, sedli smo na mizo in pili vsak svoj vrček piva. Pri drugi mizi je sedel duhovnik s svojimi prijatelji. Ker je bil "častiti" močne in debele postave, je imel tudi precej krepak jezik. Naenkrat je bil napeljan pogovor na božično pridigo. Neki domačin se je osemelil in vprašal, če je tisto vse resnica, kar je duhovnik pridigal na sveti dan. Duhovnik je odgovoril: "To je vse čista resnica, kar sem vam pridigal!"

Nekdo je zavrnil duhovnika: "Da, da, častiti gospod! Vi pravite, da je vse res, kar ste pridigali. Torej je tudi res, da dobimo ljubi deček na zemljo samo takrat, kadar angelčki grejo..."

V dotični pridigi je namreč župnik z lepimi besedami pripovedoval, kako pošilja bog deček z nebes. Ko je duhovnik to slišal, je vstal in grdo zaklel: "Ti p... glota!" zaloputnil je vrata in odšel. Čez pol ure sta že bila v gostilni dva policajca in dotični, ki se je drznil razlagati izvor dečka po župnikovi pridigi, je bil aretiran. Čez štirinajst dni smo izvedeli, da je bil aretirane občinški odbornik dotičnega kraja in dober socialist. On in župnik sta v mladih letih oba študirala bogoslovje. Dobil je 21 dni zapora in plačati je moral sto mark kazni radi razlajanja farške časti. Župnik seveda ni nikogar žalil s svojo grdo kletvino. — Rudar v peklu.

Razstava hrane na konvenciji dentistorov.

Chicago. — Na tujakinski konvenciji dentistorov, ki se bo vršila v Drake hotelu dne 26. januarja, bo tudi razstava hrane in predavanje kako prehranjevati odrasle in otroke.

Belgijski kraj žaluje za Sarloto.

Bruselj, 20. jan. — Kralj je odredil da njegov dvor žaluje deset tisoč za Sarloto, vdovo mehiškega cesarja Maksimilijana, ki je umrla te dni v Belgiji.

Ali je mogoče odpraviti vojno?

Piše M. L. Hutchen.

Kapitalisti, militaristi in njihovi zavezniški pravijo, da vojna je bila in bo vedno na svetu. Odpraviti vojno docela je nemogoče.

S svojega sebičnega stališča imajo prav: Vojna bo vedno na svetu, če za vedno ostane tudi socialni sistem, ki povzroča vojno. Kapitalisti in militaristi si ne morejo misliti sveta brez kapitalizma in militarizma. S svojega stališča torej govorijo resnico.

Toda nam ni treba stati na kapitalističnem stališču. Delavec ima lahko svoje lastno stališče. Saj ni tako zabit, da ne bi mogel misliti drugače, po svoje, s stališča svojih koristi.

Ko se torej delavec postavimo na svoje lastno stališče, se najprvo vprašamo:

Koliko imamo mi delavci dobička od vojne? Koliko dobička imajo naše delavske družine? Vsaka vojna prinaša dobiček nekemu. Mora prinesiti, drugače se ne bi vršila. Zadnja vojna, svetovna, je prinesla ogromne dobičke. Komu? Ali smo ameriški delavci danes kaj bogatejši? Ali smo gospodarsko toliko na dobrem, da nam ni treba več delati? Neumnosti! Ogromna večina delavcev se še vedno peha za delom in zaslužkom.

Pač — bogateli smo na nečem. Dvainsedemdesetletni mož in mladenič delavskega razreda je ostalo mrtvih na fronti. To je naš dobiček! Drugih stotisoč je prišlo domov brez tega ali onega uda in tisoč še danes leže po bolnišnicah. To je naš dobiček!

Medtem se je pa število ameriških milijonarjev pomnožilo za 72.000. Na vsakega padlega delavca eden nov milijonar!

Ali nam ni zdaj jasno? Komur ni, je res zabit.

Vojna nosi dobiček milijonarjem, kapitalistom. Delavcem nosi le smrt in neozdravljive rane.

Delavci hodijo v vojne za dobiček drugih ljudi, ne za svoj dobiček. In toliko časa, dokler bodo delavci mislili in verjeli, da je tako prav — toliko časa bodo vojne na svetu. Kakor hitro pa večina delavcev začne misliti drugače, bo tudi z vojno drugače. Kadar se delavci zavedo, da so bedaki, če bi se bojevali za kapitaliste in njihov dobiček, tedaj pride konec vojne. Kapitalisti sami ne pojdejo v vojno! Prestrašopetni so celo, da bi prišli za orožje v obrambo svojega lastnega dobičkaškega sistema. Tudi kapitalizem jim mora braniti najemniki, sinovi delavskega razreda!

Vzrok vojne je v produkciji in distribuciji življenjskih potrebščin. To dejstvo je znano vsakemu socialistu. Vsak inteligentni socialist to razume in pripoveduje že leta in leta drugim delavcem. Ampak socialisti so handicapirani finančno in drugače, zato še niso mogli uspeti, da bi preprečili večino delavcev o tej resnici.

Mogotci industriji morajo imeti zagotovljen dobiček predno priškrirajo svoj kapital za uposlitev delavcev. Potem so navadni dobičkarji, ki ne spadajo med industrijske mogotce, vendar pa imajo velik vpliv v kapitalističnih stavih družbe. Vsi ti se pojavajo za dobičkom.

Brat delavec, ti pa moraš razumeti tole: Tvoja mezda, ki jo dobiš za svoje delo, je veliko premajhna, da bi kupila vse potrebščine na domačem trgu. Cene so veliko višje kot meze. Delavec v Ameriki more kupiti le desetino tega, kar proizvaža.

To pomeni, da je devet desetlin produkta nepokupljenih doma. Ta produkt — obleka, živež, orodje itd. — je neke nakupičen. Nahaja se v skladiščih. Ker kapitalist ne najde trga doma, mora iskati trgov na tujem. Pri tem mora tekmovali s kapitalisti drugih dežel za trge. Iz tega nastane prepir. Kapitalisti tekmujejo dežel pritisnejo na svoje vlade, da zahtevajo za nje gotove koncesije. Ker se zahtevajo križajo, pridejo vlade v konflikt, nakar sledi jezne note, ultimatum in vojna.

Vse to pride radi tega, ker kapitalisti iščejo trge, da prodajo vse tiste dobre in potrebne stvari,

Ali je mogoče odpraviti vojno?

Piše M. L. Hutchen.

Kapitalisti, militaristi in njihovi zavezniški pravijo, da vojna je bila in bo vedno na svetu. Odpraviti vojno docela je nemogoče.

S svojega sebičnega stališča imajo prav: Vojna bo vedno na svetu, če za vedno ostane tudi socialni sistem, ki povzroča vojno. Kapitalisti in militaristi si ne morejo misliti sveta brez kapitalizma in militarizma. S svojega stališča torej govorijo resnico.

Toda nam ni treba stati na kapitalističnem stališču. Delavec ima lahko svoje lastno stališče. Saj ni tako zabit, da ne bi mogel misliti drugače, po svoje, s stališča svojih koristi.

Ko se torej delavec postavimo na svoje lastno stališče, se najprvo vprašamo:

Koliko imamo mi delavci dobička od vojne? Koliko dobička imajo naše delavske družine? Vsaka vojna prinaša dobiček nekemu. Mora prinesiti, drugače se ne bi vršila. Zadnja vojna, svetovna, je prinesla ogromne dobičke. Komu? Ali smo ameriški delavci danes kaj bogatejši? Ali smo gospodarsko toliko na dobrem, da nam ni treba več delati? Neumnosti! Ogromna večina delavcev se še vedno peha za delom in zaslužkom.

Pač — bogateli smo na nečem. Dvainsedemdesetletni mož in mladenič delavskega razreda je ostalo mrtvih na fronti. To je naš dobiček! Drugih stotisoč je prišlo domov brez tega ali onega uda in tisoč še danes leže po bolnišnicah. To je naš dobiček!

Medtem se je pa število ameriških milijonarjev pomnožilo za 72.000. Na vsakega padlega delavca eden nov milijonar!

Ali nam ni zdaj jasno? Komur ni, je res zabit.

Vojna nosi dobiček milijonarjem, kapitalistom. Delavcem nosi le smrt in neozdravljive rane.

Delavci hodijo v vojne za dobiček drugih ljudi, ne za svoj dobiček. In toliko časa, dokler bodo delavci mislili in verjeli, da je tako prav — toliko časa bodo vojne na svetu. Kakor hitro pa večina delavcev začne misliti drugače, bo tudi z vojno drugače. Kadar se delavci zavedo, da so bedaki, če bi se bojevali za kapitaliste in njihov dobiček, tedaj pride konec vojne. Kapitalisti sami ne pojdejo v vojno! Prestrašopetni so celo, da bi prišli za orožje v obrambo svojega lastnega dobičkaškega sistema. Tudi kapitalizem jim mora braniti najemniki, sinovi delavskega razreda!

Vzrok vojne je v produkciji in distribuciji življenjskih potrebščin. To dejstvo je znano vsakemu socialistu. Vsak inteligentni socialist to razume in pripoveduje že leta in leta drugim delavcem. Ampak socialisti so handicapirani finančno in drugače, zato še niso mogli uspeti, da bi preprečili večino delavcev o tej resnici.

Mogotci industriji morajo imeti zagotovljen dobiček predno priškrirajo svoj kapital za uposlitev delavcev. Potem so navadni dobičkarji, ki ne spadajo med industrijske mogotce, vendar pa imajo velik vpliv v kapitalističnih stavih družbe. Vsi ti se pojavajo za dobičkom.

Brat delavec, ti pa moraš razumeti tole: Tvoja mezda, ki jo dobiš za svoje delo, je veliko premajhna, da bi kupila vse potrebščine na domačem trgu. Cene so veliko višje kot meze. Delavec v Ameriki more kupiti le desetino tega, kar proizvaža.

To pomeni, da je devet desetlin produkta nepokupljenih doma. Ta produkt — obleka, živež, orodje itd. — je neke nakupičen. Nahaja se v skladiščih. Ker kapitalist ne najde trga doma, mora iskati trgov na tujem. Pri tem mora tekmovali s kapitalisti drugih dežel za trge. Iz tega nastane prepir. Kapitalisti tekmujejo dežel pritisnejo na svoje vlade, da zahtevajo za nje gotove koncesije. Ker se zahtevajo križajo, pridejo vlade v konflikt, nakar sledi jezne note, ultimatum in vojna.

Vse to pride radi tega, ker kapitalisti iščejo trge, da prodajo vse tiste dobre in potrebne stvari,

ri, ki si jih ti, brat delavec, produciraš, a nisi imel dovolj denarja, da bi jih sam pokupil!

Kako se naredi temu konec? Edino na ta način, če se delavci vseh dežel združimo in uvedemo zakon, po katerem bo vsak delavec prejemal polno socialno vrednost za svoj proizvod. Polna socialna vrednost znači, da je v delavčevi plači uštet tudi dobiček, ki ga danes spravlja kapitalist. Privatni dobiček odpada — dobiček imajo vsi člani družbe, ki proizvajajo dobrine. S tem odpade tekma za privatni dobiček in tekma za trge. Mednarodna družba proizvajalcev prostovoljno in prijateljsko zamenjava produkte raznih dežel. Glavnega vzroka vojne bi ne bilo več.

To pa ne pride, dokler bo živel in vladal kapitalizem v večini dežel.

S polja vede

SKRIVNOSTI LUNE NA FILMU.

Znanstveniki s čikaške univerze bodo vzeli slike Saturna, ko bo mesec v isti črti.

Chicago. — Včeraj so znanstveniki s čikaške univerze naredili načrte, da filmirajo planet Saturn takrat, ko se bo skrila za luno, kjer bo ostal le 75 sekund, kar pa je astronomične važnosti. To se bo zgodilo dne 28. januarja zjutraj ob peti uri in osemindeset minut z Yerkesev observatorija.

Profesorja Frank Ross in Edwin Frost iz Yerkesev observatorije, ki imata v rokah filmiranje, bosta rabila svetlobne žarke, ki bodo ultravijolentni in pa infrardeči, s katerimi sta že eksperimentirala pri slikanju nebesnih teles.

Akotudi se dogodi, da luna obide dele vsakega planeta po enkrat na mesec, se pa redkokdaj pripeti, da preteče kakšen planet isto pot. Kadar se to dogodi, imenujejo astronomi ta proces okultacije. Poleg tega pa je ta okultacija ne samo redka, pač pa še tedaj ko se pri dogodi, je nevidna. Astronomi so preračunali, da se to dogaja komaj vsakih šestnajst let kvečjem.

Kamere, ki bodo v rabi, bodo izredno močne ter bodo lahko sprejemale dvajsetkrat tako velike slike kot navadne, ki jih rabijo astronomi.

Ob istem času bodo namerili pet velikih teleskopov, katerih največji tehta dvajset ton in imata štirideset palcev veliko stekleno lečo.

Profesor Frost je napravil časovni aparat, ki bo električno kontroliral uro in kamero, obenem pa bo tudi registriral na film po enkrat na vsak petnajsti del ene sekunde. Na ta način bodo vse slike vsebovale vsako pozicijo lune in Saturna.

Glavni cilj tega filmiranja bo služil eksperimentiranju ter bo tako dokazana natančna pot lune, kajti luna, kakor je že znano, je nekoliko ob časih brezceljno blodeča v njenih potih. Gotovi znanstveniki so pa ravno nasprotnega mnenja in pravijo, da je luna nedolžna. Zemlja je tista, ki rada stopi iz svoje krolovoze. Vsekakor bo ta nov eksperiment dokazal, kaj je resnica na teh teorijah. Poleg tega pa bodo filmi služili še poznejšim astronomom v njih proučevanjih, ker bodo filme shranili v Yerkesev observatorij.

NAZNANILO DRUŠTVENIM TAJNIKOM.

Iz upravnštva Književne Matice S. N. P. J. smo poslali račun na vsa društva S. N. P. J. glede knjig Ameriški Slovenci, in upamo, da ste jih vsi prejeli. Nekatera društva so knjige prodala in naročili so še več knjig. Druga društva zopet niso prodali nobene knjige in sedaj uprašujemo kaj naj stori s knjigami.

Mi apeliramo na vsa društva, oziroma na društvene tajnike, kateri niso prodali knjig Ameriški Slovenci, da naj knjige obdržijo toliko časa, da se bodo razprodale.

Nam nazaj jih ni treba pošiljati, temveč jih obdržite pri društvu, da se bodo prodale kakor bodo razmere ugodne zato.

Z bratakim pozdravom za Književno Matico, S. N. P. J. Philip Godina, upravitelj.

Sredstvo zoper umrljivost

(Dogodbica.)

Stari Zlobec je bil trden kakor nihče drugi v okolici. Vleče svoji starosti — osemdeset let je že imel na hrbtu — je bil zdrav kot riba, zraven pa tudi živahen in šegav. Njegovo največje veselje je bilo, koga potegniti.

S skupuhom Glivarjem se nista mogla že od mladih nog. Šlo je radi nekega denarja, ki si ga je Zlobec od njega izposodil, a mu ga je moral dvakrat vrniti. Skupuh je prisegel, da ni prejel vračila, česar mu sosed ni mogel dokazati, ker ni imel priče. Skupuh je od takrat bolehal, kar so amatrli za dokaz, da je po krivem prisegel.

Starost ju je sicer pomirila, ni pa iztrebila starega sovraštva. Sešla sta se neke nedelje na poti iz cerkve. Zlobec ga je dohitel vsega zasoplega.

"Slab si, slab," ga je nagovoril. "Takšen si kakor sedem letnih let v egiptovskih časih. Nahuja te bo spravila od kruha."

"Ali misliš?" se je prestrašil dedec.

"Da, da, črvi se bodo kmalu gostili s tvojim telesom. Kadar človek dobi tako barvo in prične tako hoditi, naj kar pusti opravke in moli kesanje. Mene poglji! Osemdeset let imam, pa me še dolgo ne bo konec."

"Ti si kakor pomladno jutro," ga je zavidal. "Mene pa res tako prijemla, da komaj diham. Veš kaj, sosed, pozabiva, kar je bilo med nama..."

"Eh, kaj tisto! Kdaj sem že pozabil! Samo da sem zdrav, to je poglavito."

"Res je čudno, da te nič ne zadene. No, pa nekoč te bo že prijelo."

"Mene? Nikdar, sosed!"

"K sodejmu dnevu ne boš trobil. Večno ne boš na svetu."

"Ne bodi smešen," ga je zavrnil v rahlem dvomu.

"Kakor hočeš," Zlobec si je nabasal vivček ter je prišel kadi.

"Nekoč boš kar na hitro obodel," ga je postrašil po kratkem molku.

"Jaz sploh ne morem oboleti."

"Čudno. Zakaj ne, sosed?"

"Tega ti ne morem povedati."

"Ali imaš na sebi kaj posebnega? Kako svetinjo ali škapulir... Morda celo Kolomanov blagoslov..."

"Nič takega nimam, Glivar."

"Nekaj moraš imeti..."

"Imam, seveda, to se pravi, ne — ne smem povedati..."

"Povej, Zlobec, saj te ne mislim izdati."

"Kdo ve, kaj ti še kdaj pride na misel..."

"Prisegem na svoje zdravje..."

"Pa naj bo. Prvi si, kateremu bom zaupal. Poslušaj. Samo ti si doseže visoko starost, komur se duša v sivih letih počez obrne. Tako se vedno zatika in ne more iz telesa po okroglih izhodih. To pa dosežemo s posebnim sredstvom, z neko čudovito tekočino..."

"Jejhata, če bi jo imel! Ali mi jo moreš priskrbeti?"

"Ne vem. Ti bi jo najbrž tudi ne maral piti, ker ima zoperen okus."

"Vse sem pripravljen storiti. Saj gre za življenje."

"Dobro. Pa pridi ponjo, do jutri ti jo pripravim."

Otrjubo je hotel Zlobec častno izpolniti. Pokazal se je iznajdljivega, pa tudi vrednega svojega imena. Napolnil je lonec z raznimi odpadki, ogtjem, s konci tobaka, s suhimi parklji, smolci, papirki, kislim mlekom, stari marmelado in kolomazom. Vse to je zalil z gnojnico in s petrolejem, postavil k ognju, da je dobro prevrelo in pustil, da se je ohladilo. Zatem je odli tekočino v steklenico, na katero je napisal: "Sredstvo zoper umrljivost."

Točno kot sta se dogovorila, je prišel Glivar po zdravilo. Dal mu je steklenico z naročilom, naj izpije polovico, na kar naj se zažene v divji beg.

"Zakaj?" je vprašal skupuh.

"Zato, da bo zdravilo hitreje učinkovalo. Duša se bo prej obrnila in ko bo legla počez, je nobena stvar ne spravi v prejšnje stanje."

Mož je vzal steklenico in hitel domov. Zapri se je v sobo, od strani zamašek in duhal tekočino.

Sredstvo zoper umrljivost

(Dogodbica.)

Stari Zlobec je bil trden kakor nihče drugi v okolici. Vleče svoji starosti — osemdeset let je že imel na hrbtu — je bil zdrav kot riba, zraven pa tudi živahen in šegav. Njegovo največje veselje je bilo, koga potegniti.

S skupuhom Glivarjem se nista mogla že od mladih nog. Šlo je radi nekega denarja, ki si ga je Zlobec od njega izposodil, a mu ga je moral dvakrat vrniti. Skupuh je prisegel, da ni prejel vračila, česar mu sosed ni mogel dokazati, ker ni imel priče. Skupuh je od takrat bolehal, kar so amatrli za dokaz, da je po krivem prisegel.

Starost ju je sicer pomirila, ni pa iztrebila starega sovraštva. Sešla sta se neke nedelje na poti iz cerkve. Zlobec ga je dohitel vsega zasoplega.

"Slab si, slab," ga je nagovoril. "

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

JOHANN WOLFGANG VON
GOETHE

Faust

(Iz Anton Funtekovega prevoda.)

(Odlomek iz prvega dela tragedije.)

Čarovna kuhinja.

Na nizkem ognjišču stoji velik kotel nad ognjem. V soperu, ki se dviga iz njega, se kažejo različne postave. Moraka mačka sedi ob kotlu in snemlje pene z njega ter skrbi, da ne prekupi. Moraki maček z mladici sedi poleg nje in se greje. Stene in strop so prepreženi s prečudnim čarovniškim pohištvom.

Faust. Mefisto.

Preseda čarodejstvo mi nakaz-

no!

Mi li obetaš, da to blazno

divjanje me ozdravi spet?

Naj li nakloni svet mi baba

stara?

Mazaštvo let naj trideset

a hrbtišča spravi mi nemara?

Gorje, če lek ni drug odkrit!

Ze nada me je vaa minila.

Ni li priroda, ni li plemenit

izumil duh nobenega krepča?

Mefisto.

Zdaj zopet modro govoriš!

Pač je pomoček tak, da premla-

diš si zdravje;

toda v drugačni knjigi ga dobiš,

in dokaj čudno je poglavje.

Faust.

Naj ga spoznam.

Mefisto.

Ni zanj zdravnik treba ti, ne čara, ne denarja tudi: Začni polje razgrebati, kopati ruše ne zamudi, ohrani sebe in duha, v prav omejenem krogu biva, jedi samo nemešana uživa; z živino sam žival, ne kradeš, ako prst, ki sam jo žanješ, sam gnojiš najrajši; to je najboljši lek, da čvrst, za osemdeset let boš mlajši!

Faust.

Ko bi navajen bil; pa nisem več lopati, da bi jo v roko jel jemati; ni več mi žitja temnega obroč.

Mefisto.

Pa mora večna na pomoč.

Faust.

Zakaj li ravno stara baba?

Napij mi v kotlu sam razgrej!

Mefisto.

Ta bi pa res ne bila slaba! Mostov bi tisoč ti postavil prej. Ne znanje in umetnost zgolj, potrpnost v prid je tvorbu bolj. Tihoten duh let snuje dolgo vrsto,

le čas naposled kvasu moč da

čvrsto.

In vse, kar mora v tako zmes,

so delci jako čudoviti!

Hudič jih je naučil res,

a sam ne more jih storiti.

(Ugleda živali.)

Glej, ali ni to ličen rod!

Tu dekla! In služabnik tod!

(Živalim.)

Menda je večša šla iz hiše?

Živali.

Je ni še;

šla skozi peč

z jedjo si je streč!

Mefisto.

Dokorej pa se poja, mačke?

Živali.

Dokler ogrevamo si tačke.

Mefisto (Faustu).

Kako se zde ti stvarce male?

Faust.

Omladne, da omladnejših ne

znam!

Mefisto.

A jaz najrajši baš imam pomenek, kakršen je z njimi tale!

(Živalim.)

Povejte vendar, kaj se kuha,

proklete lutke, v kotlu tem?

Živali.

Tenka bo to beraška juha.

Mefisto.

Pa mnogim strežete ljudem.

Maček

(se laskaje približa Faustu.)

O, kockaj enkrat,

naj bom bogat,

če take si volje!

Hudo je z menoj;

če novce bo moj,

mi zdajci bo bolje.

Mefisto.

Kaj opičnik bi srečen onegavil,

če v loterijo še bi stavil!

(Mlade morake mačke so se do-

slej igrala z veliko kroglo, ki

jo sedaj privale bliže.)

Maček.

Tu vidiš svet;

gor, dol gre spet

pa v tek po redi;

steklen zvenči,

brž se zdobi;

nič ni ga v sredi;

tú je bleščeč

in tu še več.

Jaz živ sem, vedi!

Sin ljubi moj,

pri miru stoj!

Umreš, ko mine!

Svet črepne tvoj,

ker je iz gline.

Mefisto.

Kaj a sitom tem?

Maček (seže ponje).

Z njim brž pozvem,

kdo se a tatovi brati.

(Steče k mački, da bi ta pogle-

dala skozi sito.)

Kaj vidiš na dnu?

Poznaš li tatu?

Ne smeš ga izdati.

Mefisto (se približa ognju).

In lonec ta?

Maček in Mačka.

Bedak do vrha!

Za lonec ne zna,

za kotel budalo!

Mefisto.

Ne boji ohol!

Maček.

Zasedi ta stol

in vzemi muhalo!

(Prišli Mefista, da sede.)

Faust

(je ves čas stal pred zrcalom, se

mu zdaj bližal, zdaj stopal od

njega.)

Kaj zrem? Zrcalo čarno to

obliče kaže rajskomilo!

Ljubezem, daj, o daj mi najhi-

trejše krilo

in me zanesi v nje nebo!

Oh, ako želja me k zrcalu vleče,

da bliže zrl obraz bi njen,

ga vidim, kakor da je ves me-

len!

Ni ženske slike bolj vabeče!

Tako je ženaka lepa res?

In ali mora to telo ležati

krasoto strinjati mi vseh nebes?

Da je kaj takega na sveti?

Mefisto.

Seveda, ako Bog šest dni se bavi

sam

in h koncu "dobro" pravi sam,

že mora prida kaj uspeti.

Zazdaj dosita se naglej;

dekletce tako dam ti za uteho,

in blažen, kdor kot ženin se ob

njej

napoti kdaj pod svojo streho!

(Faust gleda neprestano v zrcalo.

Mefisto se zvrta na stolu, se

igra z muhalom in govori.)

Ondukaj kakor kralj stolujem

pravi,

v rokah je žezlo tu, je krone ni

na glavi.

Živali

(ki so se doslej čudno gibale na-

vzkriži, kričaje prinese Mefistu

krono).

Usliši prošnjo

pa zlepi s krvjo

nam krono in z znojem!

(Nerodno ravna jo s krono in jo

razbijejo na dva kosa, s kateri-

ma skačejo po sobi.)

Zgodilo se je!

Vsa sluha in zre,

vsa rima po svojem!

Faust (proti zrcalu).

Gorje! Zblaznim še zdajnzdaj.

Mefisto (kakoč na živali).

Sam vrtoglav bi skoro v zmoti

visel.

Živali.

Ce pristuje kaj,

če pride je kdaj,

se zove to misel!

Faust (kakor prej).

V osreju me začnjenja žgati!

Proč kamorkoli! Proč samo!

(Konec jutri.)

Čikaški muzej imel dobro leto.

Chicago.—Vodstvo Field mu-

zeja poroča, da je 930.571 oseb

obiškalo muzej v letu 1926. Bi-

lo je okrog 200.000 posetnikov

več kakor v prejšnjem letu. V

zadnjih petih letih je bilo več

obiskovalcev kot v vseh sedem-

najstih letih, ko je muzej stal v

Jackson Parku. Muzej je v pro-

blem letu obogatel za mnogo no-

vih zgodovinskih in naravoslov-

nih zbirk. Najbogatejša zgo-

dovinska zbirka je prišla iz Kitaj-

ske. Muzej je imel 16 ekspedi-

cij na vseh kontinentih sveta in

nameščenih je bilo 16 novih ku-

ratorov za katalogiranje in zbira-

nje specimenov, ki so jih posla-

le ekspedicije.

KLOBASE KRAJSKE KLOBASE

Zopet razpoložljivi po vsi Ameriki izvrstne klobase, kakor je še tisto rojakom znano, da so bile moje klobase izvrstne vasko leto, in letos pa bodo še boljše. Denar se vrne onim, ki niso zadovoljni. Ujladno se priporočam svojim starim in novim odjemalcem za obilo naročil. Cena 28c funt. Poština ni všteta. Denar pošljite z naročilom ali pa vam pošljem na C. O. D.

Slovenski trgovec bodete rojakom zelo ustrežljivi, ako bodete imeli naše klobase v zalogi. Pišite po ceno. Vsa pisma in naročila pišite na:

JOSEPH LESKOVAR
610—14th Street, Racine, Wis.

ITALIJANSKE HARMONIKE

Telefonično in importirano vrsto vrstno ITALIJANSKE HARMONIKE rodnost, ki so napolnile na svetu. Jaz sem dobil. Može oca, učitelj. Pusti na harmoniki za soden ali kupcem. Pišite po besedilo enit.

SUATTA SERRINELLI & CO.

1814 Blue Island Ave., Dept. 72, Chicago, Ill.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-1926) pomeni, da vam je naročnina polekla ta dan. Ponovite je pravčasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnice in navedite stari in novi naslov.

Nalži zastopniki so vsi družstveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

All želiš smati prav? No pisati in čitati angleško? Naroči si katero je izdala in ima na prodaj "Slovensko-angleško slovnico", Književna matica S. N. P. J.

NAZNANILO IN PRIPORO-

CILO!

Slovencom, Hrvatom in drugim Slovanom v Pittsburghu, Pa. in okolici naznanjam, da sem odprli trgovino z raznovrstnimi

MUZIKALIČNIMI INSTRUMENTI.

V zalogi imam več vrst Columbia Gramophone, in Fonografe, veliko izbiro krasnih slovenskih in hrvatskih plošč. Harmonike, violine, mandoline, kitare, banjos, sploh vse stvari spadajoče potrebščine za godbene instrumente. Jaz sem v zvezi z največjo družbo, ki izdeluje vse godbene predmete v Pittsburghu. Sprejemam vse popravila, dobavljam posamezne kose in prodajam nove instrumente. Vselej se obrnite na mene, se vam priporočam vaš rojak,

P. KLUN, & CO., Music Store,
5153 Butler St. Pittsburgh, Pa.

—(Adv.)

BOLGARSKI ZELIŠČNI

ČAJ

Vzemite gorkoga predno ležete spat. Da prežene PREHLAD. Da očistite vaša čreva. Da očistite vaša čreva. Bolgarski zeliščni čaj je sestavljen iz čistega zelišča. Zboljša kri in pomaga vašemu zdravju. Napredaj povsod v lekarnah ali pa po pošti velik družinski zavej za \$1.25, ali 3 zavoje za \$3.15, ali 6 zavojev za \$5.25. Naslov H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

—(Adv.)

NA PRODAJ JE

en' aker zemlje, 5 sobna hiša s skrivevno krita, dobra klet, garaža, nov kološnjak, štala za dve kravi, 29 mladih sadnih dreves, 30 vinakih trt, jagode in ribežen. Blizu večih premogorov, ki delajo vsak dan. Pet minut hoda do šole in prodajalne. Le 5 minut do mesta Wick Haven, Pa. Cena temu je \$2,00